

Hiệu quả của sử dụng chính tả để luyện kỹ năng nghe cho sinh viên không chuyên tiếng Anh năm thứ nhất Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

Bùi Thị Oanh*; Hoàng Thị Tuyết Nhung, Doãn Hoàng Mai*****

**TS, **ThS, Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội*

**** ThS. Khoa Tiếng Anh chuyên ngành, Trường Đại học Hà Nội*

Received: 20/09/2024; Accepted: 26/09/2024; Published: 02/10/2024

Abstract: *Nowadays, English has become an international language and is an essential requirement for most fields of work and study. Proficiency in English opens up many career opportunities for students after graduation. However, English listening skills are often one of the most difficult skills to develop. In improving English listening skills, one of the traditional but effective methods is to use dictation. This study will determine the extent to which listening skills are improved and the factors that influence the success of dictation in supporting non-major students to learn English more effectively.*

Keywords: *English listening skills, dictation*

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh toàn cầu hóa ngày càng mạnh mẽ, tiếng Anh đã trở thành ngôn ngữ quốc tế và là yêu cầu thiết yếu cho hầu hết các lĩnh vực công việc cũng như học tập. Đặc biệt, với sinh viên (SV) đại học không chuyên ngữ, việc thành thạo kỹ năng (KN) tiếng Anh là chìa khóa giúp họ mở ra nhiều cơ hội nghề nghiệp sau khi tốt nghiệp. Tuy nhiên, KN nghe tiếng Anh thường là một trong những KN khó phát triển nhất. Trong việc cải thiện KN nghe tiếng Anh, một trong những phương pháp truyền thống nhưng hiệu quả là sử dụng chính tả. Dù vậy, việc sử dụng chính tả để luyện KN nghe vẫn chưa được khai thác hết tiềm năng, đặc biệt đối với SV không chuyên ngữ. Nghiên cứu này sẽ xác định mức độ cải thiện KN nghe và những yếu tố ảnh hưởng đến thành công của phương pháp chính tả trong việc hỗ trợ SV không chuyên tiếp cận tiếng Anh một cách hiệu quả hơn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tổng quan nghiên cứu

2.1.1. Các nghiên cứu về hiệu quả của phương pháp chính tả trong luyện nghe

Nhiều nghiên cứu đã chứng minh rằng chính tả là một phương pháp hữu hiệu trong việc cải thiện KN nghe. Tại Việt Nam, Trần Minh Hòa (2019) đã thực hiện một nghiên cứu về các phương pháp luyện nghe cho học sinh phổ thông và nhận thấy rằng phương pháp chính tả giúp học sinh tập trung hơn vào việc nhận diện từ vựng và ngữ âm trong tiếng Anh. Lê Thị Hồng Nhung (2020) trong nghiên cứu về việc sử dụng chính tả để nâng cao KN nghe của học sinh

trung học phổ thông cũng đã khẳng định rằng phương pháp này giúp học sinh cải thiện rõ rệt khả năng nghe hiểu sau một thời gian ngắn áp dụng. Tác giả nhấn mạnh rằng chính tả không chỉ đơn giản là nghe và ghi lại mà còn là quá trình phân tích âm thanh, phát hiện lỗi phát âm và học cách sửa lỗi. Field (2008) cũng chỉ ra rằng chính tả có thể giúp học viên phát triển KN nghe một cách toàn diện hơn. Khi người học lắng nghe và viết lại, họ không chỉ rèn luyện khả năng nghe hiểu mà còn cải thiện khả năng phản xạ ngôn ngữ và ghi nhớ từ vựng lâu dài.

2.1.2. Phương pháp chính tả trong luyện KN nghe tiếng Anh

Phương pháp chính tả, hay phương pháp nghe và viết lại, là quá trình trong đó người học lắng nghe một đoạn hội thoại hoặc bài phát biểu và viết lại chính xác những gì họ đã nghe. Phương pháp này đã được chứng minh là một công cụ mạnh mẽ trong việc phát triển KN nghe hiểu, đặc biệt là đối với người học ở các trình độ khác nhau. Nghiên cứu của Koren (1999) cho thấy rằng chính tả giúp người học rèn luyện khả năng nhận diện âm thanh và từ vựng, đồng thời tăng cường sự tập trung và cải thiện khả năng hiểu nội dung bài nghe. Tác giả chỉ ra rằng chính tả không chỉ giúp người học nâng cao KN nghe mà còn phát triển thêm khả năng viết và chính tả. Ngoài ra, Vandergrift (2004) cũng đề cập rằng phương pháp chính tả giúp người học cải thiện khả năng phân tích âm thanh và ngữ pháp trong ngôn ngữ đích. Khi người học tập trung vào việc viết lại những gì họ nghe, họ không chỉ tiếp thu nội dung một cách chủ

động mà còn học được cách phân tích các cấu trúc ngữ pháp phức tạp trong bài nghe.

Nghiên cứu về phương pháp chính tả đã chỉ ra rằng hiệu quả của phương pháp này phụ thuộc vào nhiều yếu tố. Đầu tiên, trình độ tiếng Anh của người học là một yếu tố quan trọng. Theo Nguyễn Thị Thu Hương (2017), SV có trình độ tiếng Anh thấp hơn thường gặp khó khăn hơn trong việc nghe và viết lại các từ vựng phức tạp. Do đó, để áp dụng chính tả hiệu quả, GV cần lựa chọn tài liệu nghe phù hợp với trình độ của SV. Thứ hai, tốc độ và độ khó của bài nghe cũng ảnh hưởng đến hiệu quả của phương pháp chính tả. Ngược lại, nếu tốc độ và nội dung bài nghe phù hợp, người học sẽ cảm thấy tự tin và có động lực tiếp tục luyện tập. Ngoài ra, tần suất luyện tập cũng là một yếu tố quan trọng. Lynch (2009) nhận định rằng việc luyện tập chính tả đều đặn, thường xuyên là chìa khóa để cải thiện KN nghe. SV cần có kế hoạch học tập cụ thể và kiên trì thực hiện trong một khoảng thời gian dài để đạt được hiệu quả tốt nhất.

2.1.3. KN nghe tiếng Anh và những khó khăn của SV không chuyên năm thứ nhất

KN nghe đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc học tiếng Anh nói riêng và các ngôn ngữ khác nói chung. Theo Brown (2006), nghe là một trong những KN thụ động nhưng có tính quyết định trong giao tiếp. Tuy nhiên, SV không chuyên, đặc biệt là những người mới bắt đầu tiếp cận tiếng Anh ở môi trường đại học, thường gặp nhiều khó khăn khi phát triển KN này.

Nguyễn Thị Thu Hương (2017) trong nghiên cứu về SV đại học tại Việt Nam chỉ ra rằng SV không chuyên ngữ thường có nền tảng tiếng Anh yếu kém, đặc biệt là KN nghe do ít tiếp xúc với môi trường ngôn ngữ thực tế. Việc luyện nghe thông qua các bài giảng hoặc các công cụ hỗ trợ nghe truyền thống chưa đủ để họ cải thiện KN này. Do đó, cần có những phương pháp cụ thể để giúp SV nâng cao khả năng nghe, và chính tả là một trong những phương pháp đó. Với SV không chuyên năm thứ nhất, việc áp dụng phương pháp chính tả có thể mang lại nhiều lợi ích. Tác giả Lê Thị Hồng Nhung (2020) đã chỉ ra, chính tả giúp SV không chỉ nâng cao KN nghe mà còn phát triển khả năng viết và nhận diện ngữ pháp. Hơn nữa, chính tả có thể được kết hợp với các phương pháp học tập khác như shadowing (nghe và lặp lại) để tạo ra sự đa dạng và phong phú trong quá trình học. Ngoài ra, chính tả còn giúp SV tăng cường khả năng tập trung và phân xạ ngôn ngữ. Việc phải nghe chính xác và ghi lại yêu cầu SV phải tập trung

cao độ, đồng thời phát triển khả năng xử lý thông tin nhanh chóng và chính xác.

2.2. Nghiên cứu ứng dụng phương pháp chính tả trong giảng dạy tiếng Anh cho SV không chuyên

2.2.1. Đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu được thực hiện với đối tượng là SV không chuyên tiếng Anh năm thứ nhất tại trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà nội. Tổng số SV tham gia là 80 người, được chia thành hai lớp: nhóm thực nghiệm (40 SV) sử dụng phương pháp chính tả để luyện nghe, và nhóm đối chứng (40 SV) không sử dụng phương pháp này, chỉ luyện nghe theo phương pháp truyền thống (nghe và trả lời câu hỏi).

2.2.2. Thiết kế nghiên cứu

Nghiên cứu áp dụng phương pháp thực nghiệm có đối chứng, bao gồm các bước sau:

- Bước 1: Kiểm tra đầu vào

Tất cả SV tham gia đều phải thực hiện một bài kiểm tra đầu vào để đánh giá trình độ nghe. Bài kiểm tra gồm các đoạn hội thoại ngắn và dài, với yêu cầu SV nghe và trả lời các câu hỏi liên quan. Kết quả của bài kiểm tra này sẽ được dùng làm cơ sở để so sánh sự tiến bộ của SV sau khi sử dụng phương pháp chính tả.

- Bước 2: Áp dụng phương pháp chính tả

Trong 10 tuần liên tiếp, nhóm thực nghiệm được yêu cầu sử dụng chính tả để luyện nghe. Mỗi tuần, họ sẽ nghe một đoạn hội thoại hoặc bài phát biểu dài từ 3 đến 5 phút. Sau đó, SV phải ghi lại toàn bộ nội dung nghe được. Sau khi hoàn thành bài tập chính tả, họ sẽ so sánh kết quả với bản ghi chép chuẩn và tự sửa lỗi.

Nhóm đối chứng được yêu cầu nghe cùng một đoạn audio, nhưng thay vì thực hiện chính tả, họ sẽ trả lời các câu hỏi liên quan đến nội dung bài nghe.

- Bước 3: Kiểm tra giữa kỳ và cuối kỳ

Sau 5 tuần và 10 tuần, tất cả SV tham gia sẽ thực hiện một bài kiểm tra nghe tương tự bài kiểm tra đầu vào để đánh giá sự tiến bộ của họ. Kết quả của hai nhóm sẽ được so sánh để đo lường hiệu quả của phương pháp chính tả.

2.2.3. Công cụ thu thập dữ liệu

- Bài kiểm tra nghe: Dùng để đo lường sự tiến bộ về KN nghe của SV. Bài kiểm tra bao gồm các đoạn audio đa dạng về chủ đề, tốc độ nói và giọng điệu.

- Bảng khảo sát: Sau 10 tuần, một bảng khảo sát sẽ được phát cho cả hai nhóm để thu thập phản hồi về quá trình học và những khó khăn mà SV gặp phải. Các câu hỏi tập trung vào mức độ hài lòng, cảm nhận về khả năng nghe và sự tự tin khi nghe tiếng Anh.

2.2.4. Phương pháp phân tích dữ liệu

Dữ liệu thu thập được phân tích bằng phương pháp thống kê. Các chỉ số như điểm trung bình, độ lệch chuẩn và phân tích t-test sẽ được sử dụng để xác định sự khác biệt có ý nghĩa giữa hai nhóm về KN nghe. Bảng khảo sát cũng sẽ được phân tích bằng cách sử dụng phương pháp thống kê mô tả để đo lường phản hồi từ SV về mức độ hiệu quả của phương pháp chính tả.

2.2.5. Kết quả nghiên cứu

1) *Kết quả kiểm tra nghe*: Sau 10 tuần, kết quả kiểm tra cho thấy sự khác biệt rõ rệt giữa hai nhóm SV. Nhóm sử dụng phương pháp chính tả (nhóm thực nghiệm) có điểm trung bình cao hơn nhóm đối chứng: a) *Nhóm thực nghiệm*: Điểm trung bình tăng 20% so với bài kiểm tra đầu vào; b) *Nhóm đối chứng*: Điểm trung bình tăng 8% so với bài kiểm tra đầu vào.

2) *Những cải thiện cụ thể của nhóm thực nghiệm*

- Khả năng nhận diện từ vựng và phát âm: Nhóm SV thực nghiệm nhận thấy sự cải thiện rõ rệt về khả năng nhận diện từ vựng, đặc biệt là với các từ khó hoặc có âm câm. Điều này khớp với nghiên cứu của Koren (1999), người đã nhấn mạnh rằng chính tả giúp phát triển khả năng nhận diện từ vựng và âm thanh phức tạp trong ngôn ngữ.

- Khả năng tập trung khi nghe: SV trong nhóm thực nghiệm phản ánh rằng họ cảm thấy mình tập trung hơn khi nghe nhờ yêu cầu phải viết lại chính xác những gì đã nghe. Điều này cũng tương đồng với nhận định của Lynch (2009) rằng chính tả giúp người học duy trì sự tập trung cao độ và rèn luyện khả năng lắng nghe cẩn thận.

- Phát âm: Nhờ việc nghe lại và ghi chép, SV trong nhóm thực nghiệm cho biết họ đã cải thiện được cách phát âm. Điều này phù hợp với nghiên cứu của Vandergrift (2004), khi ông cho rằng chính tả có thể giúp người học phân biệt âm thanh và điều chỉnh phát âm của họ.

3) *Những khó khăn gặp phải*

- Tốc độ nói của bài nghe: Một số SV trong nhóm thực nghiệm phản ánh rằng họ gặp khó khăn khi bài nghe có tốc độ nói quá nhanh. Điều này khiến họ khó ghi chép chính xác và mất tập trung. Nghiên cứu của Nguyễn Thị Thu Hương (2017) cũng chỉ ra rằng tốc độ nói là một thách thức lớn đối với người học không chuyên khi áp dụng phương pháp chính tả.

- Khối lượng từ vựng mới: SV có vốn từ vựng hạn chế cảm thấy khó khăn khi gặp nhiều từ mới trong bài nghe, điều này khiến họ mất nhiều thời gian để hoàn thành bài chính tả. Đây là điểm cần lưu ý khi

lựa chọn tài liệu nghe, và GV cần cân nhắc mức độ khó của bài nghe phù hợp với trình độ của SV.

Kết quả nghiên cứu cho thấy phương pháp chính tả mang lại nhiều lợi ích trong việc cải thiện KN nghe cho SV không chuyên. Tuy nhiên, cần phải điều chỉnh cách áp dụng để phù hợp hơn với trình độ và nhu cầu của người học. Kết hợp chính tả với các phương pháp khác như shadowing (nghe và lặp lại) có thể giúp giảm bớt áp lực và tăng cường hiệu quả học tập.

3. Kết luận

Nghiên cứu đã chứng minh rằng phương pháp chính tả là một công cụ hiệu quả trong việc cải thiện KN nghe tiếng Anh của SV không chuyên năm thứ nhất. SV trong nhóm thực nghiệm có sự tiến bộ rõ rệt về khả năng nhận diện từ vựng, phát âm và tập trung khi nghe so với nhóm đối chứng. Nghiên cứu này hy vọng sẽ mở ra hướng tiếp cận mới trong việc luyện KN nghe tiếng Anh cho SV không chuyên, đồng thời gợi ý một số giải pháp giúp tối ưu hóa hiệu quả của phương pháp chính tả trong quá trình học tiếng Anh.

Tuy nhiên, phương pháp này cũng đòi hỏi SV phải có sự tập trung cao và khả năng thích nghi với tốc độ nói của bài nghe. GV cần cân nhắc lựa chọn tài liệu nghe phù hợp: Các đoạn audio lựa chọn có độ khó và tốc độ nói phù hợp với trình độ của SV, đặc biệt là những SV có nền tảng tiếng Anh yếu, giúp giảm bớt áp lực và tạo động lực cho người học khi thực hiện chính tả. GV cần cung cấp phản hồi chi tiết sau mỗi bài chính tả để giúp SV nhận ra và sửa lỗi sai, đồng thời cải thiện KN nghe và viết. Để phương pháp chính tả phát huy tối đa hiệu quả, SV cần thực hiện luyện tập đều đặn, không chỉ trong giờ học mà còn ngoài giờ học.

Tài liệu tham khảo

1. Field, J. (2008). *Listening in the Language Classroom*. Cambridge University Press.
2. Kachru, B. B., & Smith, L. E. (2008). *Cultures, Contexts, and World Englishes*. Routledge.
3. Lê Thị Hồng Nhung. (2020). “*Sử dụng phương pháp chính tả để cải thiện KN nghe của học sinh trung học phổ thông*”. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam .
4. Lynch, T. (2009). *Teaching Second Language Listening*. Oxford University Press.
5. Nguyễn Thị Thu Hương. (2017). “*Ứng dụng phương pháp chính tả trong việc phát triển KN nghe tiếng Anh cho sinh viên đại học*”. Tạp chí Ngoại ngữ, 18 (2), 45-58.
6. Vandergrift, L. (2004). “*Listening to Learn or Learning to Listen?*” *Annual Review of Applied Linguistics*, 24, 3-25.